

4. Odpoveď ministra životného prostredia Slovenskej republiky J. Budaja na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky R. Puciho podanú 20. októbra 2021 vo veci tzv. zonácie národných parkov a posudzovania žiadostí o poskytnutie dotácií z Envirofondu

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Ján Budaj

*minister životného prostredia
Slovenskej republiky*

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 22 -11- 2021		
Číslo spisu: PREDS-271-1/2021		
Listy: 2/-	Prílohy: 0/-	
RZ	ZH	LU

Bratislava 18. novembra 2021
Číslo: 60505/2021

Vážený pán poslanec,

dňa 25. októbra 2021 bola na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) doručená Vaša interpelácia vo veci zonácie národných parkov a posudzovania žiadostí o poskytnutie dotácií z Enviroföndu. Interpeláciu mi pod číslom PREDS-271/2021 postúpil predseda Národnej rady Slovenskej republiky.

- 1. Aký vplyv bude mať zaradenie vybraných území do vyšších ochranných pásiem na Slovensku z pohľadu zamestnanosti, rozvoja a životnej úrovne ľudí v dotknutých oblastiach?**

Reforma národných parkov s tým spojený prechod správy pozemkov vo vlastníctve štátu na organizáciu ochrany prírody je predpokladom na to, aby sa uskutočnili zonácie národných parkov. Dňa 25.10.2021 bolo podpísané Memorandum o spolupráci a porozumení pri realizácii novely zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela zákona č. 543/2002 Z. z.“) medzi MŽP SR a Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, v ktorom oba rezorty deklarujú viaceré ciele a záväzkov. Jedným zo záväzkov je aj to, že rezort životného prostredia deklaruje, že predloží Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky do 30. júna 2022 návrh plánu prípravy zonácií národných parkov vrátane možností ich územného rozsahu a predbežnej analýzy možných environmentálnych, sociálnych a ekonomických vplyvov zonácií s opisom možností kompenzácie obmedzenia vlastníkov pozemkov v národných parkoch.

Plánovaná reforma, vrátane zonácií národných parkov, ktoré ale nebudú priamym dôsledkom aktuálneho poslaneckého návrhu novely zákona č. 543/2002 Z. z., **prinesie možnosť diverzifikácie pracovných príležitostí v regiónoch, v ktorých je v súčasnosti práca v lese často jedinou a poslednou možnosťou zamestnania.** Vzniknú pracovné príležitosti v službách, napr. v cestovnom ruchu, prechod lesných pozemkov a s ich obhospodarovaním súvisiacich činností pod správy NP, región získa väčšie možnosti k rozvoju za udržania resp. zlepšovania stavu ochrany prírody v NP. Svedčia o tom skúsenosti v

celej Európy včítane krajín strednej Európy s podobným historickým vývojom (Česká republika, Maďarsko a Poľsko).

Nespochybniteľné je, že vychádzajúc z doterajšieho vývoja lesného hospodárstva na Slovensku postupne dochádza k znižovaniu zamestnanosti v tomto odvetví. Prechod štátnych lesných pozemkov pod ochranu prírody ponúka osvedčenú alternatívu rozvoja regiónov. Do budúcnosti je potrebné sa zamerať na rozvoj a podnikanie v oblasti prírodného turizmu, agroturizmu a ekologického poľnohospodárstva, ktoré budú zaujímavé aj pre mladšie generácie v regióne. Mladí, ktorí dnes nehľadajú prácu v lesníctve, inú alternatívu v regióne nachádzajú len ťažko, a preto už 30 rokov odchádzajú z týchto miest. Naším cieľom je ponúknuť alternatívy a nie konzervovať súčasný stav, ktorý je reálne úpadkom regiónu. Je potrebné zdôrazniť, že zamestnanci, ktorí prejdú pod správy NP z lesných podnikov, budú vykonávať aj ďalšie (doteraz nevykonávané) činnosti súvisiace s ochranou prírody (napr. kontrolná činnosť, sprevádzanie návštevníkov NP a pod.), takže ani postupným utlmovaním lesníckych činností a narastaním výmery bezzásahových plôch v NP nedôjde k zníženiu potreby počtu zamestnancov. Externí dodávatelia lesníckych činností z regiónov budú mať zachované kontrakty, keďže prírode blízke obhospodarovanie lesa je aj pri znížení objemu ťažby náročnejšie na prácu; resp. budú potrební pri údržbe infraštruktúry v NP, t. j. ani ich sociálne postavenie nebude ohrozené.

2. Ako plánuje vláda zohľadniť výpadky príjmov samosprávy a podnikateľov, ktorých zmeny v zonácii výrazne zasiahnu?

Schválením návrhu novely zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a plánovanými zonáciami národných parkov, s ktorými je reforma národných parkov previazaná, nedôjde k žiadnej zmene v podmienkach vyberania daní z nehnuteľností. V budúcnosti má však MŽP SR záujem zmeniť kategóriu lesov v národných parkoch z lesov hospodárskych na lesy osobitného určenia, čo ovplyvní situáciu. Ako kompenzáciu obciam navrhlo zmenu pravidiel čerpania financií z Environmentálneho fondu (ďalej len „EF“) pre samosprávy zasahujúce do územia národných parkov. Pre tieto subjekty bude vytvorená samostatná podpora, z ktorej si budú môcť financovať rôzne aktivity zamerané na rozvoj obcí. V tejto súvislosti MŽP SR predložilo novelu zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá umožní takúto podporu pre obce. Dňa 3. novembra 2021 vláda predmetnú novelu schválila a následne bola predložená do Národnej rady Slovenskej republiky dňa 5. novembra 2021. V prvom čítaní bude prerokovaná na riadnej schôdzi parlamentu so začiatkom 23. novembra 2021.

Okrem toho pre dva národné parky (NP Muránska planina a NP Poloniny) sú z *Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, oblasť Zelená ekonomika, komponent č. 5 Adaptácia na zmenu klímy* už pripravené ďalšie finančné zdroje pre subjekty v týchto regiónoch vrátane samospráv.

Podnikateľské prostredie nebude zonáciou negatívne ovplyvnené, ale naopak podľa skúseností z okolitých krajín sa postupne bude postupne zlepšovať. V prípade kompenzácie možného výpadku ťažby znížením exportu, alebo zvýšením dovozu, k negatívnemu dopadu na drevospracujúci priemysel a ani na ďalší nadväzujúci priemysel nedôjde. Zmena v hospodárení prinesie zníženie produkcie dreva, tá sa však nemusí prejaviť

v nedostatku dreva pre miestny ani slovenský drevospracujúci priemysel. **Prírode blízke hospodárenie v lesoch je náročnejšie na pracovnú silu**, preto sa nedá očakávať zníženie zamestnanosti, vrátane SZČO. **Ďalšie pracovné miesta a príležitosti pre podnikateľov vzniknú v sektore cestovného ruchu.**

Prírode blízke hospodárenie v lesoch v národných parkoch bude hradené od roku 2023 aj zo schémy Operačného programu Slovensko. Predpokladané náklady na činnosti v delimitovanom území sú po dobu trvania programu 2022-2027 vo výške 70 - 100 mil. eur.

3. Z akých dôvodov zamietol Enviromfond celkovo 635 žiadostí o poskytnutie dotácií v priebehu niekoľkých dní?

Na základe Špecifikácie činností o podporu formou dotácie na rok 2021 a I./II. Rozšírenia špecifikácie činností podpory na rok 2021 bolo na EF predložených 2 687 žiadostí. Všetky žiadosti prešli formálnou kontrolou ako aj procesom odborného hodnotenia.

Žiadosti o poskytnutie finančných prostriedkov formou dotácie z EF, kde MŽP SR nerozhodlo o ich podpore z dôvodu, že požiadavky vznesené na EF niekoľkonásobne prevýšili finančné možnosti, určené na podporu formou dotácie na rok 2021, ako aj vzhľadom na nižšie alokácie oproti roku 2020, a to najmä z dôvodu odvodu do modernizačného fondu, boli zaradené do tzv. zásobníka projektov. V prípade, že EF získa ďalšie finančné prostriedky určené pre dotácie na rok 2021, môže MŽP SR na návrh Rady EF dodatočne rozhodnúť o ich podporení formou dotácie z EF na rok 2021.

Zároveň chcem zdôrazniť, že vzhľadom na celkovú problematiku EF, ktorá bola hlbkovo analyzovaná a s tým súvisiaci nízky počet správne predložených žiadostí po formálnej, obsahovej i vecnej stránke oproti celkovému počtu podaných žiadostí, bola pripravená vyššie spomínaná „novela o EF“, ktorá je v legislatívnom procese. EF v súčasnosti výrazne mení vnútorné procesy s podporou systému, ktoré vo veľkej miere eliminujú vysokú chybovosť už pri samotnom podávaní žiadostí.

V zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 587/2004 o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o fonde“) a v § 3 vyhlášky MŽP SR č. 157/2005 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o fonde (ďalej len „vyhláška č. 157/2005 Z.z.“) musí žiadosť obsahovať všetky vyžadované náležitosti. Nakoľko žiadosti, ktoré neobsahovali všetky náležitosti, EF v zmysle § 9 ods. 5 zákona o Environmentálnom fonde podľa odseku 1 písm. a) až l), nezaradí do zoznamu žiadostí o podporu. Ak žiadosť o podporu neobsahuje prílohy podľa odseku 1 písm. m), fond vyzve žiadateľa, aby v lehote určenej fondom žiadosť o podporu doplnil, ak žiadateľ v tejto lehote nedoplní, fond taktiež nezaradí takúto žiadosť do zoznamu.

4. Aké nové výzvy, v akej alokácii a akom časovom horizonte plánuje Enviromfond vyhlásiť?

Environmentálny fond každoročne, ako aj tento rok, najneskôr do 30. júna kalendárneho roka zverejňuje/zverejnil v zmysle zákona č. 587/2004 o Environmentálnom fonde špecifikáciu činností pre oblasti A (ochrana ovzdušia), B (ochrana

a využívanie vôd), C (rozvoj odpadového a obehového hospodárstva) na rok 2022. Rozšírenú špecifikáciu činností podpory formou dotácie na rok 2022 pre oblasti D (ochrana prírody, biodiverzity a krajiny), E (environmentálna výchova, vzdelávanie a osвета), F (prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu ŽP), L (zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepšovania), plánuje Environmentálny fond zverejniť na svojom webovom sídle koncom roka 2021, resp. začiatkom roka 2022.

Rozšírenú špecifikáciu činností podpory formou dotácie na rok 2022 pre oblasti POD (program obnovy dediny), POP (program ochrany prírody), činnosť HO (podpora odstraňovania následkov havárie), a činnosť HV (podpora odstraňovania následkov mimoriadneho zhoršenia kvality vôd ohrozujúcich alebo poškodzujúcich ŽP), plánuje EF zverejniť na svojom webovom sídle v prvej polovici roka 2022. EF plánuje v prvej polovici roka 2022 zverejniť aj špecifikáciu na úvery.

Návrh rozpočtu fondu s uvedením predpokladanej výšky zdrojov fondu a predpokladanej výšky poskytnutia a použitia prostriedkov fondu, ako aj zmeny v schválenom rozpočte, ktoré majú vplyv na schodok alebo prebytok rozpočtu verejnej správy v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu, schvaľuje vláda Slovenskej republiky na návrh ministra. Alokácia finančných prostriedkov na rok 2022 je cca 213 mil. z toho 100 mil. sú výdavky na modernizačný fond.

Zároveň si Vás dovoľujem informovať, že na základe pripravovanej novely zákona č. 587/2004 o Environmentálnom fonde, bude EF do 31. marca príslušného kalendárneho roka zverejňovať zoznam činností (indikatívny harmonogram), na ktoré bude následne v priebehu kalendárneho roka zverejnená konkrétna špecifikácia činností.

S úctou

Vážený pán
Róbert Puci
poslanec
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
Vážený pán
Boris Kollár
predseda
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava